

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Viite: MMM Lausuntopyyntö kansallisen vesihuoltouudistuksen visiosta ja sen toimeenpano-ohjelman luonnoksesta 7.12.2020 (VN/5326/2020)

Tampereen Veden lausunto kansallisen vesihuoltouudistuksen visiosta ja sen toimeenpano-ohjelman luonnoksesta

Tampereen Vesi liikelaitos kiittää mahdollisuudesta lausua yllä mainitusta asiasta. Tampereen Veden näkökulmasta kansallinen vesihuoltouudistus on tarpeellinen ja sen päätavoitteet ovat oleellisia toimintavarmun vesihuollon ja alan kehittymisen kannalta. Yhdyskuntien vesihuollon varmistaminen edellyttää suunnitelmallista, vastuullista ja pitkäjänteistä toimintaa. Toivomme, että tätä asiaa painotetaan vesihuoltouudistuksessa monella tasolla. Lisäksi toivomme, että uudistukset ovat alaa eteenpäin vieviä, toimintaa parantavia ja ottavat huomioon yhteiskunnan muun kehittymisen kuten digitalisaation, ilmastoneutraaliuden ja resurssiviisauden.

Kommentit osien A-D visioehdotuksiin

Vesihuoltouudistuksen visioehdotusten tavoitteet A-D ovat Tampereen Veden näkökulmasta kannatettavia. Visioehdotusten yksityiskohtien osalta Tampereen Vesi yhtyy Suomen Vesilaitosyhdistyksen 2.2.2021 lausuntoon kansallisesta vesihuoltouudistuksesta.

Kommentit toimenpide-ehdotuksiin (a-j)

Vesihuoltouudistuksen toimenpide-ehdotukset (a-j) ovat Tampereen Veden näkökulmasta pääosin kannatettavia ja tavoitteita edistäviä. Tampereen Vesi toivoo, että alla listatut näkökulmat huomioitaisiin lopullisessa toimenpideohjelmassa.

a) Vesilainsäädännön uudistus vaiheittain

Tampereen Veden näkemyksen mukaan vesihuollon arvon nostaminen lainsäädännön kautta on tärkeää. Vesihuolto on yhteiskunnan kannalta kriittinen toiminto. On vaarana, että monet muut intressit ajavat vesihuollon edelle, jolloin muun muassa vesihuoltohankkeiden luvituksista ja toteutuksesta on tullut haasteellisia ja pitkäkestoisia.

Lisäksi näemme, että lainsäädännön uudistuksen yhteydessä tulee jatkossakin edistää yhteistyötä vesihuoltolaitosten, kaavoituksen ja maankäytön kanssa muun muassa vesihuollon yleissuunnitelmien laatimisen kautta.

Hulevesiin liittyvää toimenpide-ehdotusta ei ole kuvattu. Toimenpide-ehdotusta tulisi tältä osin tarkentaa.

b) Hyvän vesihuollon kriteeristön käyttöönotto

Tampereen Vesi näkee positiivisena, että hyvälle vesihuollolle luodaan yhtenäiset ja vesihuollon parantamista tukevat kriteerit. Kriteeristön sisältöä on vielä kuitenkin hyvä pohtia, jotta ne ovat

selkeitä, helppokäyttöisiä ja tarkoituksenmukaisia. Kriteerien täyttämisen ei pitäisi olla lakisääteisesti velvoittava.

c) Vesihuoltolaitosten talouden ja toiminnan laadun valvonnan tehostaminen

Tampereen Veden näkemyksen mukaan laitosten toiminnan ja talouden seuranta on hyödyllistä mm. riittävän investointitason varmistamiseksi ja laitosten taloudellisten toimintaedellytysten turvaamiseksi. Kovin raskasta talouden valvontamallia ei kuitenkaan pidetä tarkoituksenmukaisena, jotta se ei kuormita vesilaitoksia tarpeettomasti.

d) Alueellisen yhteistyön kehittäminen

Vesihuoltolaitosten alueellinen yhteistyö on tärkeää esim. vesihuollon häiriötilanteiden hoitamisen näkökulmasta. Samoin toimintamalleista esim. operointiyhteistyö ja kahden väliset sopimukset ovat osoittautuneet toimiviksi Tampereen Veden näkökulmasta. Kuntien välisen yhteistyön kehittäminen ja tukeminen on tärkeää etenkin pitkän aikavälin hankkeissa, kuten vedenhankinnassa tai jätevedenpuhdistuksessa.

Alueellisten vesihuollon yleis- ja kehittämissuunnitelmien tekeminen ja muut ELY-keskusten koordinoimat kehityshankkeet nähdään hyödyllisenä tapana edistää kuntien, kunnallisten vesihuoltolaitosten ja vesiosuuskuntien yhteistyötä.

Ylikunnallinen samoin kuin kunnan sisällä tapahtuva yhteistyö kaavoituksen ja maankäytön kanssa edistää vesihuollon suunnittelua, toimintavarmuutta ja omaisuudenhallintaa. Tätä on syytä tukea myös vesihuoltouudistuksessa.

e) Pitkäjänteinen investointisuunnittelu ja vesihuollon kehittäminen

Tampereen Veden näkemyksen mukaan riittävän investointitason turvaaminen ja pitkän tähtäimen suunnittelu on oleellinen osa turvallista, toimintavarmaa ja kehittyvää vesihuoltoa. Pitkän tähtäimen investointisuunnitelmien laatiminen samoin kuin vesihuollon kehittämissuunnitelmien laatiminen tukee systemaattista omaisuuden hallintaa, tehostaa toimintaa ja edesauttaa omistajan pitkäjänteistä sitoutumista toimintaan.

f) Kohdennettua neuvontaa apua tarvitseville vesihuoltolaitoksille ja kunnille

Tampereen Veden näkökulmasta pienimuotoinen ”naapuriapu” tai ostopalvelu on tapauskohtaisesti kannatettavaa, mutta tämän tulee tapahtua vesihuoltolaitosten käytössä olevien resurssien puitteissa. Muu kohdennettu apu nähdään hyödylliseksi etenkin pienemmille vesihuoltolaitoksille, kunhan apu resursoidaan riittävästi.

g) Pätevyysvaatimukset vesihuoltoalalle, h) Vesihuollon urapolkujen kehittäminen

Tampereen Vesi pitää lakisääteisten pätevyysvaatimusten saamista alalle tärkeänä. Pätevyysvaatimuksilla varmistetaan alan arvostus, henkilöstön korkea osaaminen ja vesihuoltolaitoksen houkuttelevuus työpaikkana.

Samalla tulee varmistaa vesihuoltoalan koulutus ja sen resurssit kaikilla koulutustasoilla. Vesihuoltolaitokset osallistuvat mielellään pätevyyskoulutukseen, mutta sitä ei voi jättää vesihuoltolaitosten vastuulle.

i) Alueellisten vesiosaamis- ja kiertotalouskeskittymien yhteistyön edistäminen

Tampereen Vesi on pitkään tehnyt yhteistyötä niin yritysten, oppilaitosten kuin tutkimuslaitosten kanssa. Yhteistyö hyödyttää kaikkia osapuolia ja Tampereen Vesi kannattaa yhteistyön edistämistä. Vesihuoltolaitokset voivat toimia yhteistyökumppaneiden tutkimuksen ja tuotekehityksen mahdollistajina. Toisaalta vesihuoltolaitokset voivat yhteistyön kautta löytää ratkaisuja esimerkiksi omien ainevirtojen hyödyntämiseen kiertotaloudessa.

j) Vesihuoltolaitosten digitalisaatiovalmiuksien ja tiedonhallinnan kehittäminen

Tampereen Vesi on pitkään hyödyntänyt digitaalisia ratkaisuja laitosten automaatiassa sekä etävalvonnassa ja -ohjauksessa. Samoin verkostotoiminnoissa ja asiakaspalvelussa digitaalisia ratkaisuja on käytetty pitkään.

Tampereen Veden näkemyksen mukaan digitalisaatiovalmiuksien edelleen kehittäminen ja yhteishankkeet ovat tärkeitä, mutta samalla tulee kiinnittää erityistä huomiota tiedonhallinnan ja tietoturvan kehittämiseen. Vesihuollossa on paljon kriittisiä toimintoja, joita koskevat tiedot tulee pitää luottamuksellisina. Lisäksi huomiota pitää kiinnittää turvalliseen tiedonsiirtoon rajapintojen yli.

Lopuksi

Vesihuollon kehittämiseen tulee sitoutua pitkäjänteisesti. Jotta toimenpideohjelma saadaan toteutettua onnistuneesti, siihen tulee saada resursseja riittävästi. Lisäksi on tärkeää, että suunnitelmallista vesihuollon kehittämistä jatketaan myös tämän ohjelmakauden jälkeen.

Tampereen Vesi Liikelaitos

Petri Jokela
toimitusjohtaja

